

Wetsvoorstel spoedwet conditionele eindafrekening dividendbelasting¹

Deze notitie bevat een analyse van de houdbaarheid van het wetsvoorstel spoedwet conditionele eindafrekening dividendbelasting. Het wetsvoorstel is getoetst aan het EU-recht, het belastingverdragsrecht, op consistentie en op uitvoerbaarheid. De conclusie luidt dat het voorstel strijdig is met het EU-recht en het belastingverdragsrecht, inconsistent is en onuitvoerbaar.

1. Essentiële karakteristieken van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel kent, voor zover hier van belang, de volgende essentiële karakteristieken:

- outbound zetelverplaatsing van een in Nederland gevestigde vennootschap, dan wel een outboundfusie/splitsing etc. vanuit Nederland naar een land zonder dividendbelasting of een land met een step-up;
- heffing van dividendbelasting over de vermogenswaarde voor zover die meer bedraagt dan het gestorte kapitaal;
- de belastingplichtige is de vennootschap;
- er vindt uitstel van invordering plaats tot het tijdstip van het daadwerkelijk uitkeren van het dividend;
- de verschuldigde dividendbelasting is verhaalbaar op de aandeelhouder op het moment dat het dividend daadwerkelijk wordt uitgekeerd;
- er wordt een step-up ingevoerd bij inbound zetelverplaatsing.

Ik duid de voorgestelde heffing hierna aan als exitheffing.

2. Algemene opmerkingen

a. Bij de beoordeling van de invoering van een exitheffing in de dividendbelasting is het van essentieel belang dat acht wordt geslagen op de karakteristieken van dergelijke belastingen. Die vermeld ik daarom hierna eerst. Dividendbelastingen hebben in veel landen veelal vergelijkbare kenmerken en hanteren veelal een vergelijkbare systematiek. Hieronder zijn die karakteristieken opgenomen waarbij ze zoveel mogelijk zijn toegespitst op het Nederlandse stelsel.

- de dividendbelasting is - uitzonderingen daargelaten - een voorbelasting op een inkomsten- en een winstbelasting en wordt geheven ten laste van de gerechtigde tot het dividend (aandeelhouder);
- de dividendbelasting wordt (derhalve) geheven ten laste van de aandeelhouder;
- in internationaal verband is de hoofdregel dat dividenden primair ter heffing toekomen aan de woonstaat van de belastingplichtige;
- afhankelijk van de persoon van de aandeelhouder (natuurlijk persoon of rechtspersoon), en/of het belang van de rechtspersoon aandeelhouder in de uitkerende vennootschap is de bronstaat tevens gerechtigd tot het heffing van (dividend-)belasting ten laste van de aandeelhouder;
- eventueel door de bronstaat geheven dividendbelasting is op grond van belastingverdragen verrekenbaar in de woonstaat;
- indien geen belastingverdrag van toepassing is, wordt soms eenzijdig dubbele belasting voorkomen maar, omdat dit in de regel alleen wordt toegepast door een woonstaat zal dit zich bij een dividendbelasting minder snel voordoen. Wel kan het zijn dat de woonstaat van de belastingplichtige vanuit het buitenland ontvangen dividenden vrijstelt van inkomsten- en/of vennootschapsbelasting zoals Nederland dat doet ten aanzien van uit ontwikkelingslanden ontvangen dividenden;
- een dividendbelasting voorziet in voorkomende gevallen ook in andere verminderingen in de vorm

¹ De mij ter beschikking gestelde tijd was zodanig beperkt dat het onmogelijk is tot een zeer genuanceerde afweging te komen. Bovendien zou een dergelijke afweging tot een zeer omvangrijke verhandeling hebben geleid hetgeen niet gewenst is. Hiermee is bij de beoordeling rekening te houden.

van een vrijstelling, een teruggaaf, dan wel een vermindering van afdracht;

- dividendbelasting is verschuldigd zodra het dividend wordt uitgekeerd aan de aandeelhouder;
- dividendbelasting is (in de regel) alleen verrekenbaar indien de aandeelhouder zogenoemd uiteindelijk gerechtigde is;

- eindafrekening en step-upregelingen komen in dividendbelastingen (zeer) beperkt voor. Nederland kent dergelijke regelingen (tot op heden) niet. Wel is ten behoeve van de BES-eilanden in de aldaar geldende opbrengstbelasting (art. 5.8 Belastingwet BES) een eindafrekening bij zetelverplaatsing opgenomen. Deze is geheel niet uitgewerkt en bij mijn weten ook nog nimmer daadwerkelijk toegepast.

b. Een exitheffing bij zetelverplaatsing past in het algemeen niet in een dividendbelasting. Daarbij spelen de volgende punten een rol:

- de belasting is verschuldigd door de aandeelhouder en niet door de vennootschap. Voor de heffing is derhalve niet relevant waar de vennootschap is gevestigd;

- het is zelfs niet relevant of een dividendbelasting wordt geheven omdat dividend - afgezien van bijzondere regelingen zoals de deelnemingsvrijstelling en een systeem als box 3 - bij de aandeelhouder wordt getroffen door de inkomsten- en/of de vennootschapsbelasting. Ontbreekt derhalve een dividendbelasting dan wordt het dividend toch gewoon belast. De belastingdruk op het dividend wordt ook niet bepaald door de dividendbelasting maar door de inkomsten-, resp. vennootschapsbelasting;

- het voorgaande kan enigszins anders liggen bij de buitenlandse aandeelhouders, omdat de dividendbelasting daarvoor een exitheffing kan zijn doordat de bronstaat geen vermindering van dividendbelasting geeft ten aanzien van outbounddividenden en/of de woonstaat geen verrekening geeft van dividendbelasting geheven ter zake van inbounddividenden;

- daar waar winstbelasting is gerelateerd aan de locatie waar de winsten worden behaald (vestigingsplaats vennootschap, locatie van de vaste inrichting), is dat niet het geval ten aanzien van dividenden omdat daarvoor - zie reeds eerder - de woon-/vestigingsstaat van de aandeelhouder het primaire aangrijpingspunt vormt voor de belastingheffing. Aldus komt vanuit dit perspectief aan de vestigingsplaats van de vennootschap in beginsel geen betekenis toe in het kader van het in algemene zin belasten van dividend. Die betekenis is alleen daarin gelegen dat de vennootschap als inhoudingsplichtige/afdrachtplichtige fungeert ten tijde van het uitkeren van dividend;

- uit het voorgaande vloeit voort dat dividendbelasting in beginsel alleen aan de orde is als het wordt uitgekeerd en pas vanaf dat moment. Daarvoor rust er alleen een claim op als het de zogenoemde 'winstsluis' is gepasseerd dus als er winst is en nadat die winst is getroffen door winstbelasting. Pas dan staat de winst immers ter beschikking van de aandeelhouders. Onder de dividendbelasting kan derhalve alleen iets zijn beclaimd nadat het is getroffen door een winstbelasting. Zolang er derhalve nog geen sprake is van winst (maar bijvoorbeeld wel stille reserves en goodwill) rust daar geen dividendbelastingclaim op tot dat realisatie in de winstsfeer heeft plaatsgevonden (het kan overigens ook zijn dat realisatie geheel niet plaatsvindt). Als al een exitheffing wordt toegepast kan die dus ook niet verder strekken dan de winsten die tot op het moment van zetelverplaatsing belast zijn geweest met winstbelasting;

- te bedenken is dat dividend en vermogenswinst op aandelen twee communicerende vaten zijn: als dividend wordt uitgekeerd daalt c.p. de waarde van de aandelen. Aldus is het ook zo dat door vervreemding van aandelen feitelijk een deel van het nog niet uitgekeerde dividend wordt vervreemd. Een exitheffing in de dividendbelasting verstoort een evenwicht tussen dividend en vermogenswinst (nog meer).

De conclusie leidt dat de exitheffing op diverse onderdelen (ernstige) tekortkomingen vertoont en niet in het wettelijk systeem past.

3. EU-rechtelijke aspecten

Vanuit EU-rechterlijk perspectief zijn potentieel drie thema's relevant:

- a. het primaire EU-recht (vrije verkeersbepalingen);
- b. toetsing aan de Moeder-dochterrichtlijn;
- c. toetsing aan Fusierichtlijn (omdat het wetsvoorstel ook van toepassing is op fusies).

Ik besteed aan elk aandacht.

a. Primair EU-recht

- Ten aanzien van de toepassing van de primaire verkeersvrijheden gaat het er in de kern om dat grensoverschrijdende situaties niet ongunstiger mogen worden behandeld dan vergelijkbare binnenlandse situaties. Er mag zich derhalve geen belemmering (waaronder te begrijpen discriminatie maar dat is hier niet aan de orde) voordoen. Doet een dergelijke belemmering zich toch voor dan wordt getoetst aan rechtvaardigingsgronden die alleen kunnen worden aanvaard als ze proportioneel en noodzakelijk zijn. De Europese rechtspraak wijst uit dat rechtvaardigingen zeer beperkt worden aanvaard.
- Wat betreft exitheffingen zijn diverse arresten geweest waarbij is getoetst aan het EU-recht. Deze arresten geven een redelijk helder beeld van hetgeen al dan niet in strijd is met het primaire EU-recht:
 - een exitheffing als zodanig is in het algemeen niet in strijd met het EU-recht;
 - de invordering van de heffing mag echter alleen plaatsvinden indien het inkomen dat door de exitheffing wordt getroffen daadwerkelijk wordt genoten (ontvangen). Tot dat tijdstip mogen, uitzonderingen daar gelaten, geen voorwaarden worden gesteld aan het uitstel van de invordering. De belangrijkste voorwaarde die in beginsel mag worden gesteld is het stellen van zekerheid als er het risico bestaat dat de fiscale claim verloren gaat;
 - in het kader van de exitheffing in de dividendbelasting is een belangrijk punt dat alle jurisprudentie die tot nu toe is geweest ten aanzien van exitheffingen, betrekking heeft op meerwaarden ('capital gains'). Er is geen rechtspraak geweest ten aanzien van inkomsten (zoals dividend). De vraag is of dat verschil maakt voor de toepassing van de jurisprudentie van het HvJ in de hiervoor bedoelde gevallen. Ik meen dat dit het geval is: de kernreden op grond waarvan het HvJ de heffing over de claim van de vertrekstaat binnen de hiervoor gegeven marges aanvaardt, is dat de meerwaarde is ontstaan in de periode van vestiging in de vertrekstaat en aldaar steeds is beclaimd. Voor de toepassing van de dividendbelasting geldt echter dat er pas een claim ontstaat op het tijdstip waarop door de aandeelhouders wordt besloten tot een uitkering van dividend. Indien en zolang geen dividend wordt uitgekeerd, is er geen enkele claim. Dit geldt reeds ten aanzien van de met vennootschapsbelasting getroffen winsten die nog niet zijn uitgekeerd (winstreserves) en nog meer ten aanzien van de meerwaarden in de activa en passiva (stille reserves/goodwill etc.) waarvan het de vraag is of die ooit (belaste) winst gaan vormen en vervolgens daarmee nog steeds niet zijn uitgekeerd;
 - ik concludeer derhalve dat de tot op heden gewezen jurisprudentie van het HvJ inzake exitheffingen niet kan worden ingeroepen ter verdediging van de EU-rechtelijke houdbaarheid van de exitheffing in de dividendbelasting. De jurisprudentie zelf is niet van toepassing op inkomsten en de grondslag van die jurisprudentie (vermogenswinsten die zijn opgekomen in de outboundstaat) kan niet worden toegepast op inkomsten. Daarmee vormt de exitheffing een belemmering omdat binnenlandse zetelverplaatsingen door de exitheffing niet worden getroffen,

maar (bepaalde) grensoverschrijdende zetelverplaatsingen wel. Deze belemmering kan niet worden weggenomen door een van de door het HvJ erkende rechtvaardigingsgronden:

- er is geen sprake van het ontgaan van belasting want de dividendbelasting wordt geheven ten laste van de aandeelhouder en de exitheffing is niet gericht op het ontgaan van dividendbelasting door de aandeelhouder;
- er is geen sprake van een noodzaak voor handhaving van de coherentie van het stelsel. Het stelsel wordt zelfs deels incoherenter omdat de dividendbelasting aldus deels van aandeelhouders wordt geheven (de reguliere dividendbelasting) en deels van de vennootschap (exitheffing). Een coherent element is overigens wel dat met de eindafrekening een step-up bij zetelverplaatsing naar Nederland wordt geïntroduceerd. Maar in die zin wordt het systeem niet coherenter dan het nu is (geen stept up en geen exitheffing);
- er is geen sprake van strijdigheid met het internationale fiscale territorialiteitsbeginsel, onder andere omdat de heffing over dividenden daarbinnen primair toekomt aan de woonstaat;
- er is geen sprake van een op misbruik gerichte maatregel want daarvoor is vereist dat deze concreet en alleen van toepassing is op misbruikssituaties hetgeen niet het geval is.

De eventuele overige rechtvaardigingsgronden zijn in elk geval niet aan de orde.

De conclusie luidt dat de exitheffing in strijd met het primaire EU-recht is.

b. Moeder-dochterrichtlijn

De tweede toetsing betreft de Moeder-dochterrichtlijn (MD-RL).

- de MD-RL bewerkstelligt, kort gezegd en voor zover hier van belang, dat dividenden noch bij de uitkerende vennootschap, noch bij de ontvangende vennootschap mogen worden belast indien het belang van de moedervenootschap in de dochtervennootschap ten minste 10% bedraagt;
- het voorgaande betekent dat bij de uitdelende entiteit geen heffing van dividendbelasting of enige andersoortige heffing mag plaatsvinden. Uit de rechtspraak blijkt dat de aard van de heffing niet relevant is; het is in algemene zin in beginsel dus ook niet van belang of de heffing ten laste komt van de vennootschap, dan wel ten laste van de aandeelhouder. Wel is in de jurisprudentie geoordeeld dat als de heffing in feite een belasting over de winst is in plaats van over een winstuitdeling de MD-RL daar niet op van toepassing is. Dit betrof een winstbelasting die alleen geheven wordt ter zake van winstuitdelingen waardoor ingehouden winst onbelast blijft tot het moment van uitdeling. De exitheffing is echter niet zo'n belasting, omdat deze naast de vennootschapsbelasting wordt geheven en daarmee in de kern een belasting ter zake van dividend is;
- de MD-RL vereist dat sprake moet zijn van een bronbelasting; een bronstaatbelasting die geen bronbelasting is kwalificeert niet. De belasting moet derhalve aan de bron worden geheven ofwel bij de vennootschap. Een bronbelasting hoeft niet beperkt te zijn tot heffingen ten laste van de gerechtigde (aandeelhouder) en kan dus ook worden geheven ten laste van de vennootschap;
- de MD-RL kent een antimisbruikbepaling. De exitheffing wordt wel als antimisbruikbepaling bestempeld maar is daaraan de facto niet gekoppeld (het is geen voorwaarde en er is ook geen criterium voor misbruik). Daarmee voldoet de exitheffing niet aan het antimisbruikcriterium dat immers alleen kan worden ingeroepen als de maatregel (in casu de exitheffing) expliciet betrekking heeft op misbruikssituaties.

De conclusie luidt dat de exitheffing in strijd is met de MD-RL.

c. De Fusierichtlijn

De derde toetsing betreft de Fusierichtlijn (Fusie-RL):

- de Fusie-RL staat het, kort gezegd, niet toe dat ter zake van fusie, splitsingen, etc. heffing plaats vindt over meerwaarden van vermogensbestanddelen die in een dergelijk kader overgaan op een ander persoon, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Het kan gaan om meerwaarden in de aandelen van een betrokken aandeelhouder, dan wel om meerwaarden in activa/passiva. De kern is dat de heffing daarvan wordt uitgesteld door het doorschuiven van de verkrijgingsprijs. Heffing vindt plaats wanneer de vervangende vermogensbestanddelen worden vervreemd. De Fusie-RL is op zetelverplaatsingen alleen van toepassing indien het een Europese vennootschap betreft;
- de Fusie-RL verbiedt enigerlei belastingheffing over de vermogenswinst (werkelijke waarde minus fiscale boekwaarde). De exitheffing is als zodanig geen heffing over vermogenswinst maar een heffing over (toekomstig) inkomen. In die zin is de conclusie dat de Fusie-RL niet van toepassing kan zijn;
- in materieel opzicht ligt dit echter anders hetgeen enerzijds wordt veroorzaakt door de definitie van de grondslag van de exitheffing (waarde op het tijdstip van fusie etc., c.q. zetelverplaatsing verminderd met het gestorte kapitaal), hetgeen in feite de waardevermeerdering van het vermogen van de vennootschap en van de aandeelhouder is en anderzijds de ruime omschrijving van de door de Fusie-RL verboden heffing ('enigerlei belastingheffing'). Deze formulering geldt zowel ten aanzien van de vennootschap (die voor de exitheffing de belastingplichtige is), als voor de aandeelhouder (die voor de exitheffing de aansprakelijke is). De omstandigheid dat de exitheffing een grondslag kent die in de regel breder is dan de daadwerkelijke meerwaarde voor een belastingplichtige, doet hier niet aan af want deze laatste zal altijd maximaal gelijk zijn aan de grondslag voor de exitheffing. Wel zou in zoverre de conclusie kunnen zijn dat voor zover de grondslag voor de exitheffing ruimer is dan de reële meerwaarde, de reikwijdte van de Fusie-RL daarop geen betrekking heeft;
- de Fusie-RL kent een antimisbruikbepaling. De exitheffing wordt wel als antimisbruikbepaling bestempeld maar is daaraan de facto niet gekoppeld (het is geen voorwaarde en er is ook geen criterium voor misbruik). Daarmee voldoet de exitheffing niet aan het antimisbruikcriterium dat immers alleen kan worden ingeroepen als de maatregel (in casu de exitheffing) expliciet betrekking heeft op misbruiksituaties.

De conclusie luidt dat de exitheffing in strijd met de Fusie-RL is.

4. Belastingverdragsrechtelijke aspecten

In dit onderdeel beoordeel ik of de exitheffing in strijd kan zijn met belastingverdragen. Ten aanzien van de exitheffing in relatie met belastingverdragen is in beginsel niet zonder meer een eenduidig oordeel te geven, omdat in beginsel dit per land moet worden beoordeeld afhankelijk van het concrete verdrag. Gelet op het feit dat de meeste verdragen zijn gebaseerd op en nauw overeenstemmen met het OESO-MV baseer ik me op dit verdrag.

- het te dezen relevante art. 10 OESO-MV wijst de heffingsbevoegdheid primair toe aan de woonstaat en biedt de bronstaat de mogelijkheid tot heffing van een beperkte bron(staat)heffing die in de woonstaat verrekenbaar is;
- art. 10 OESO-MV gaat uit van genoten inkomsten. Zolang inkomsten niet zijn genoten is art. 10 OESO-MV niet van toepassing. Dat betekent dat een exitheffing in de dividendbelasting in beginsel niet valt onder art. 10 OESO-MV, althans gezien vanuit de aandeelhouder;
- ten aanzien van de bronstaat heeft art. 10 OESO-MV betrekking op een heffing door de bronstaat. In beginsel is de vormgeving niet relevant. Men kan hier de vergelijking trekken met een de exitheffing in de loonbelasting; die wordt verdragsrechtelijk niet anders behandeld dan de loonbelasting direct ten laste van de werknemer. De bronstaatheffing moet dan wel voldoen aan de voorwaarden (lees maximering) van art. 10, tweede lid, OESO-MV;

- uit het voorgaande vloeit voort dat bij de aandeelhouder heffing alleen mogelijk is als het dividend wordt ontvangen en bij de vennootschap de dividenden kunnen worden belast door een exitheffing. Evenwel doen zich vervolgens drie complicaties voor die het verdrag niet oplost en waardoor dubbele belasting derhalve niet wordt voorkomen:

- de exitheffing moet verrekend kunnen worden met de belastingheffing bij de aandeelhouder hetgeen niet mogelijk zal zijn, omdat de exitheffing niet ten laste van de aandeelhouder wordt geheven. De omstandigheid dat de aandeelhouder aansprakelijk is voor de belasting doet daar niet aan af want hij wordt daarmee niet degene van wie de belasting is geheven maar alleen van wie de belasting is ingevorderd;
- de exitheffing vindt op een (heel) ander (eerder) tijdstip plaats dan de heffing bij de aandeelhouder hetgeen in de regel betekent dat de exitheffing niet verrekenbaar is;
- de exitheffing zal veelal plaatsvinden gerelateerd aan een andere aandeelhouder dan de aandeelhouder die het feitelijke dividend ontvangt. Tussen het moment van dividenduitkering en het moment van exitheffing kan en zal immers veelal (en veelvuldig) van aandeelhouder zijn gewisseld en bovendien ook van soort aandeelhouder (natuurlijk persoon, rechtspersoon);
- de goede verdragstrouw verzet zich tegen de exitheffing. De goede verdragstrouw in de zin van art. 3, tweede lid, OESO-MV en art. 26 e.v. Verdrag van Wenen (Weens verdragenverdrag) verplicht verdragen te goeder trouw uit te leggen en toe te passen. Deze goede trouw komt er, voor zover hier van belang, op neer dat een verdragsland niet door een (nationale) wetwijziging die zich voordoet nadat een verdrag is gesloten, heffingsrechten doet verschuiven van het andere land naar het land dat diens wetgeving heeft aangepast. Een land mag zich derhalve door aanpassing van nationale wetgeving geen heffingsrechten toeëigenen die men anders verdragsrechtelijk niet zou hebben (verbod op treaty override). Ten gevolge van de exitheffing is dat wel het geval. Immers, Nederland heeft alleen heffingsrecht ten aanzien van daadwerkelijk geheven dividend en tot het maximum dat is bepaald in het tweede lid van art. 10 OESO-MV. Nu gevallen van zetelverplaatsing onder het verdrag niet zijn geregeld, betekent dit dat naar huidig verdragsrecht Nederland geen heffingsbevoegdheid heeft ten aanzien van toekomstige dividenden (ontleend aan reeds belaste winsten, dan wel aan nog niet belaste aanwezige stille reserves, c.q. toekomstige winsten) indien een vennootschap de zetel naar het buitenland verplaatst. Door een exitheffing in te voeren wordt dat wel het geval. Daarmee handelt Nederland in strijd met de goede verdragstrouw.²

De conclusie luidt dat de exitheffing in strijd is met de het belastingverdragsrecht en de goede verdragstrouw.

5. Uitvoeringsaspecten

Ik plaats hieronder nog een aantal bemerkingen van diverse aard:

- de in de exitheffing opgenomen toets of een buitenlandse dividendbelasting vergelijkbaar is met de Nederlandse dividendbelasting is lang niet altijd eenvoudig uitvoerbaar en leidt tot rechtsonzekerheid;
- het vaststellen van de omvang van het beclaimde bedrag voor zover daar nog geen vennootschapsbelasting over is geheven, in de regel derhalve met name de stille reserves en de

² Dit is een wat andere vorm van strijdigheid met de goede verdragstrouw dan in de (Nederlandse) jurisprudentie aan de orde is geweest want daar ging het steeds om herkwalificaties van inkomsten waardoor de toewijzing van de heffingsbevoegdheid wijzigde. Dat doet zich hier niet voor. Dat verschil is echter niet relevant, omdat het erom gaat of een verdragsland zich door een eenzijdige aanpassing van de nationale wetgeving heffingsrechten toe-eigent die het voordien niet had. Daarvan is m.i. sprake.

goodwill, is uiterst lastig en arbitrair;

- de heffingsmethodiek van de exitheffing past niet in het Nederlandse fiscale stelsel: de dividendbelasting is een belasting van afdracht op aangifte (de vennootschap houdt belasting in namens de belastingplichtige en draagt die af), maar de exitheffing is een vorm van voldoening op aangifte (de belastingplichtige voldoet diens eigen belasting en verhaalt die op een ander). Daarmee ontstaan binnen de dividendbelasting twee heffingssystemen maar belangrijker: afwenteling is niet mogelijk omdat geen daadwerkelijk dividend wordt uitgekeerd. Het systeem zit aldus ook zo niet in elkaar want de afwenteling is vervangen door een aansprakelijkheid bij de aandeelhouder op het moment van uitkeren van het dividend. De daadwerkelijke dividendgenieter zal veelal een ander persoon zijn dan degene die dat was op het moment van zetelverplaatsing;
- een aansprakelijkgestelde kan geen dividendbelasting verrekenen en valt ook niet onder de reikwijdte van het verdrag want dat heeft alleen betrekking op heffing en niet op invordering. In het Nederlandse fiscale heffingsstelsel kennen we een dergelijke methodiek geheel niet. Het bovenstaande maakt het systeem vrijwel onuitvoerbaar. Overigens zal dit ook in de regel in het buitenland niet uitvoerbaar zijn;
- door de heffingsmethodiek blijft er, zolang dividend niet is uitgekeerd, een claim op de waarde van de aandelen drukken die aangepast wordt naarmate dividend wordt uitgekeerd. Deze claim is moeilijk te bepalen en hangt af van diverse omstandigheden. De claim vormt een verstoring van de verhandelbaarheid van de aandelen;
- de vennootschap moet het verhaalsrecht op de aandeelhouders activeren. In zakelijke verhoudingen zal daarover rente in rekening moeten worden gebracht. In het wetsvoorstel is daarover niets opgemerkt en de facto kan dat veelal ook niet, omdat de aandeelhouders veelal individueel niet bekend zijn (naamloze vennootschappen), de omvang van hun belang niet bekend is en de facto een lening-overeenkomst zou moeten worden gesloten. Wordt geen rente in rekening gebracht dan wordt de aandeelhouder bevoordeeld hetgeen als zodanig dividend vormt en derhalve belast moet worden.

De conclusie luidt dat de exitheffing inconsistent en onuitvoerbaar is.

Prof. dr. Peter Kavelaars³
Fiscaal Economisch Instituut
Erasmus Universiteit Rotterdam

Rotterdam, 4 december 2020

³ Hoogleraar fiscale economie bij het Fiscaal Economisch Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam en voorzitter van de stichting Europese Fiscale Studies (EFS). Tevens als of counsel verbonden aan Deloitte; dit betreft geen advieswerkzaamheden. Voorheen partner/hoofd wetenschappelijk bureau Deloitte belastingadviseurs.